

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1943 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående justitieombudsmansämbetets förvaltning under år 1942.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarier, vilka år 1942 förts i nämnda expedition, dels protokoll över de av justitieombudsmannen under året verkställda inspektionerna, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början att justitieombudsmannen Nils Ljunggren begagnat sig av semester under tiderna den 20 juli—den 20 augusti och den 21 september—den 3 oktober 1942 samt att under nämnda tider justitieombudsmannens av riksdagen utsedde ställföreträdare, häradshövdingen i Medelpads östra domsaga f. d. revisionssekreteraren Folke Rudewall, förestått ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager härefter redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för vissa ärenden, som ej föranlett åtal, och meddelar därvid att han, i likhet med vad tidigare skett, under denna avdelning intagit redogörelse för allenast ett mindre antal under år 1942 behandlade ärenden.

Under rubriken »Framställningar till Konungen m. m.» redogöres för de åtgärder, som vidtagits i anledning av fyra tidigare av justitieombudsman-

nen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omförmälas av justitieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1942 till Konungen avlätna framställningar, nämligen

den 23 november angående anteckning i fastighets- eller inteckningsbok om utfärdande av ny inteckningshandling i stället för sådan, som förkommit och på grund därav dödats;

den 30 november angående omfattningen och innebörden av den prioritettsrätt, som vid införsel tillkommer underhållsbidrag i förhållande till utskylder och avgifter;

den 30 december angående åtgärder för åstadkommande av enhetlig rättstillämpning i fråga om avsöndrad lägenhets ansvar för i stamfastigheten meddelade inteckningar; samt

den 31 december angående ändring av 6 § lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Därjämte redogöres under sistnämnda avdelning för ett av justitieombudsmannen den 28 november 1942 till Konungen avgivet utlåtande över ett av tillkallad utredningsman den 12 september samma år avgivet betänkande med förslag angående innebörden av begreppet polismyndighet i olika författningar m. m.

Justitieombudsmannen Ljunggren har under år 1942 inspekterat domstolar och andra myndigheter inom Värmlands samt Göteborgs och Bohus län. Tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall har företagit inspektionsresa i Blekinge län ävensom inspekterat vissa myndigheter i Norrköping.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit hänvisas i ämbetsberättelsen till det därunder förda protokollet.

Över de under år 1942 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. meddelas i berättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes under år 1942 diarieförda ärenden — däri inbegripet ett av tryckfrihetskommittén handlagt ärende — har uppgått till 741.

Vid 1942 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 46

Under år 1942 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:

genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av 384

samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 197

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 627

Av berörda 627 ärenden hava under år 1942:

1) såsom återkallade avskrivits	2
2) till annan myndighet överlämnats	9
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	221
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	99
5) utan åtgärd avskrivits	128
6) till åtal hänvisats	10
7) föranlett annan åtgärd än åtal	111

och äro vid 1942 års slut:

8) i avbidan på infordrad förklaring, påminnellers avgivande eller annan utredning vilande	28
9) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	10
10) på prövning beroende	9
	Summa 627

Under år 1942 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 10 ärenden beslutits anställande av åtal, nämligen

på grund av förd klagan i	7
av annan anledning i	3
	Summa 10

För nedan angivna fel eller försummelse i tjänsten har förordnats om åtal mot:

- 1) t. f. fjärdingsman för misshandel å anhållen person (sid. 15 o. f.);
- 2) länsarkitekt för det han utom tjänsten mot ersättning tillhandagått enskild part i ett stadsplaneärende (sid. 43 o. f.);
- 3) polisämbetsman för obefogat anhållande m. m.;
- 4) kyrkoherde för vägran att för läsning på stället tillhandahålla hos kyrkorådet förvarade handlingar (sid. 55 o. f.);
- 5) häradshövding för ådömande av straffarbete för brott, som icke kunde medföra strängare straff än fängelse, samt för dröjsmål i fråga om insändande av straffuppgifter till straffregistret (sid. 59 o. f.);
- 6) borgmästare i egenskap av polischef för det han ådömt en poliskonstapel bestraffning för innehålllet i tryckt skrift;
- 7) byråchef för vägran att utlämna offentliga handlingar;
- 8) stadsfiskal för underlåtenhet att beivra brott m. m.; samt
- 9) vice luftskyddschef för olämpligt uppträdande å luftskyddscentral.»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksdag någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

Vid berättelsen äro såsom bilagor fogade en tabell och fyra förteckningar. Tabellen avser de av 1942 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll. Förteckningarna upptaga dels de av 1942 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under år 1942 vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels sådana i nyssberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1942 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1942 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1942, dels ock ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1942 och vari under år 1942 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Beträffande innehållet i ämbetsberättelsen, såvitt angår däri lämnade uppgifter rörande inspektionsresor, vill utskottet framhålla önskvärdheten av att i denna, till ledning för myndigheterna i deras ämbetsutövning, måtte lämnas en sammanfattande redogörelse för under inspektionerna gjorda iakttagelser av större intresse ävensom för oftare förekommande försummelser och förbiseenden av tjänstemän och myndigheter.

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 2 februari 1943.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit
från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Wagnsson, Karl Emil Johanson, Branting, Karl Johan Olsson, Caap och Lodenius*;
från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Ryberg* och *Björling*, fru *Gustafson* samt herrar *Lindén, Birke* och *Skoglund* i Umeå.